

fal a templom K-i végéhez tartozott. Takács Melinda a kiszedett törmelékből néhány ép téglát és tetőcserepet, valamint egy faragott mészkő oszlopfőtöredéket mentett meg, amelyeket a szekszárdi múzeumba szállítottunk.

K. NÉMETH ANDRÁS – ÓDOR JÁNOS GÁBOR

#### 279. Lázi határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, Ró, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Lázi határának D-i részén a Kender-földön nyilván tartott, intenzív lelőhely-együttes környékét vizsgáltuk meg. Ezenkívül még három új lelőhely került elő a falutól DNy-ra: *Kender-föld II.*, *Páskum II.*, *Nagylegelő* (KÖH 74223, 74225, 74277).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

#### 280. Levél, Tízholdasok

(KÖH 74397)

(Győr-Moson-Sopron megye) U, A, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Levél határában 13 lelőhelyet vizsgáltunk, ebből egy helyszínen korábban nem volt ismert lelőhely; most nagy kiterjedésű, intenzív lelőhelyet lokalizáltunk, több korszak leletanyagával.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

#### 281. Lébény határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli idényben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Lébény É-i határában nyolc lelőhelyet keresztezett a nyomvonal; köztük a *Bille-dombot* (KÖH 24343), ahol a domb DK-i, még nem elbontott részén halad keresztül. Öt lelőhelyet itt is újonnan sikerült lokalizálnunk: *Köleszi-dűlő I-III.*, *Gyopáros-dűlő I-II.* (KÖH 74379, 74383, 74385, 74387, 74389).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

#### 282. Létavértes, Első-forduló

(KÖH 62604)

(Hajdú-Bihar megye) B, Szk

A MOL gázvezeték tervezett nyomvonala és védőövezete érintette a lelőhelyet, melyen a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága régészeti megelőző feltárást végzett.

A terület a Nyírség és az Érmellék találkozásának vonalán terül el, amely a Nyírség D-i részéhez, a Ligetalja legdélebbi részéhez tartozik. Talajgenetikai szempontból a kutatott területen humuszos és csernozjom jellegű homok található, megszakítva réti talajokkal. A lelőhely a székelyhídi országút D-i oldalán lévő széles, É-D irányú háton található. A megelőző feltárást két ütemben, 2009. november 24. és december 11., valamint 2010. március 22. és április 2. között végeztük el. Összesen 3510 m<sup>2</sup>-t humusztunk le, nagyjából 6 m szélességben és 500 m hosszan. Az 1 m-t is meghaladó humusztakaró eltávolítása után 131 objektumot tártunk fel és dokumentáltunk, melyekhez 134 stratigráfiai egységet rendeltünk.

A feltárt objektumok közül számos természeti jelenségnek bizonyult. A területen a legkorábban a *kora bronzkorban* (*Makó-kultúra*) telepedtek meg, amit néhány igen gazdag kerámia és állatcsont leletanyagú gödör jelzett. Egyikükben a gödör aljába helyezett, de a ránehezülő föld nyomásától összeroppant edények és azok ételtartalma (kisebb szárnyas csontok), valamint a melléjük helyezett húsokhoz tartozó csontok is jól elkülöníthetők voltak egymástól. Az edénykupaconként külön-külön felszedett, viszonylag nagyméretű edénytöredékekből szinte bizonyosan összeállíthatóak lesznek a kultikus célból a gödörbe helyezett edények.

Néhány *középső vaskori* (Kr. e. 7-6. századi, *feltehetőleg szkíta*) objektum – gödrök és egy szabadtéri kemence – olyan magasan feküdtek, hogy a mélyszántás megsemmisítette őket, csak az objektumok alsó 10-20 cm-nyi részét sikerült megmentenünk. A szabadon álló kemence épített boltozatának indítása és vörösre átégett platnija jól dokumentálható volt. A jobb hőtartás végett a platni alá két rétegben kerámiatöredékeket terítettek szét, amelyek a restaurálás során reményeink szerint szintén ép, vagy majdnem ép edényekké egészíthetők majd ki. A két települési horizont között egy jó 1 m vastag feltöltési réteget figyeltünk meg, amelyet a terület több, mélyebben fekvő részén is sikerült szondával vagy kutatóárokmal megtalálnunk. A planírozási réteg érezhetően megmozgatott földből állt, ami rendkívüli mértékben tele volt állatjáratokkal és csak elszórtan, egymástól horizontálisan és vertikálisan is igen távoli pontjairól került elő elenyésző mennyiségű kerámiatöredék (főleg kora bronzkori, de volt kevés vaskori is) vagy állatcsont. A feltételezést a közeli Kokad, Tag-birtok lelőhelyen észlelt hasonló megfigyelés is alátámasztja. Egy igen ritkás elrendezésű, meglehetősen szerény leletanyagú település néhány objektumát sikerült tehát felfedni a kutatással, de lakóépületeket nem találtunk.

A feltárt nyomvonal legmélyebb részén egy újkori tanya épületeinek a nyomait dokumentáltuk kutatóárkos módszerrel.

Munkatársak: Czinegéné Kiss Ilona és Papp Enikő ásatási technikusok. A geodéziai felmérést és a lelőhely digitális feldolgozását az Archeodata 1998. Bt. végezte.

BOCSI ZSÓFIA

### 283. Ligetfalva, Erdő-Főd

(Zala megye) U, B, Á

A 76. sz. főút rekonstrukciója tette szükségessé a megelőző régészeti feltárását Ligetfalva határának D-i sarkán, a Ligetfalvi-patak fölé magasodó domboldalon. A 2008-as terepbejárás és az ebből készült hatástanulmány alapján a lelőhelyet az út jobb oldalának földmunkálatai a 32+360–32+410 km-sz. közötti szakaszon érintik. A humuszolást 2010. október 28-án végeztük el az útpadka és a rekonstrukciós határ között (284 m<sup>2</sup>). A terület teljesen fedett volt: 20 régészeti jelenség foltja rajzolódott ki, ezeket november 8–9-én tártuk fel, a geodéziai felmérésre november 10-én került sor. A kis felületen gödrök és cölöphelyek kerültek napvilágra, a belőlük előkerült leletanyag három korszakra datálható: a legidősebbek a késő neolitikus lengyeli kultúra idejére, majd a bronzkorra és végül az Árpád-korra. A leletek zöme kerámiatöredék, kevés állatcsont és kőeszköz töredéke volt közöttük.

A feltárás során egyértelművé vált, hogy a lelőhely kiterjedése nagyobb, mint azt a terepbejárás adatok mutatták. A 76. sz. főút rekonstrukciójának munkálatai mind Ny-i, mind K-i irányba további régészeti jelenségeket is megbolygathatnak.

A leletek elsődleges feldolgozása a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ szombathelyi regionális irodájában történik.

Munkatárs: Spolár Erika terepi asszisztens. A geodéziai felmérést Áncsán Zoltán és Földi Áron végezte.

TOKAI ZITA MÁRIA

### 284. Lovászpata határa

(Veszprém megye) Ő, N, Á

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Lovászpata határában, a Sokorói-Bakony-ér D-i oldalán három lelőhelyen haladt keresztül a nyomvonal. A KÖH 8406 számon nyilvántartott intenzív, több korszakon át lakott lelőhelyet pontosítottuk. Továbbá két új lelőhelyet találtunk: *Malom mező I. és II.* (KÖH 74267, 74269). Előbbin Árpád-kori, utóbbin őskori és népvándorlás kori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

### 285. Lövő, Kígyós II.

(KÖH 73839)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő

2010 márciusa folyamán régészeti megfigyelést folytattam a Lövő és Sopronkövesd között, a 84. sz. főútvonaltól D-re elterülő lankás domboldalon, a 0193/5 hrsz.-ú telken létesítendő szélerómű felvezető útjának, ill. villamoskábel fektetésének földmunkáinál. Az út kialakításához részben a korábbi dűlőutat használta fel a kivitelező.

A kábel kiásott kb. 80 cm mélységű árka alapján az erősen kavicsos termőtalaj vastagsága alig 10 cm, mely alatt vörös agyagos, sóderes talajréteg húzódik. A két nyomvonal földmunkáinak figyelemmel kísérése mellett a környező szántóföldeken terepbejárást is végeztem. Sem a földmunkák során, sem a terepbejáráskor régészeti jelenségeket nem észleltem. Csekély mennyiségű, jellegtelen kis őskori kerámiatöredékekből és egy azonosíthatatlan vastárgyból álló rendkívül szórványos leletanyagot mindössze a kábelnyomvonal K-i, Lövő határában húzódó szakasza melletti szántóban gyűjtöttem. A területet új lelőhelyként regisztráltam.

POLGÁR PÉTER

### 286. Lövő, Vasút utca vége

(KÖH 46980)

(Győr-Moson-Sopron megye) B

2010. március 10–17. között elvégeztük a 03, 06 hrsz.-ú ingatlanokon, 677 m<sup>2</sup>-en a megelőző feltárást, amit a Sopron–Szombathely–Szentgotthárd vasútvonal korszerűsítése tett szükségessé.

Lövő É-i részén, a Kardos-ér Ny-i partján, a 84. sz. főúttól K-re, a Vasútra-dűlő D-i részén 2004-ben, terepbejárás során Takács Károly intenzív római kori lelőhelyet azonosított. A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai a 2008. áprilisi állapotfelmérés során feltételezték, hogy a vasúttól K-re húzódó lelőhely Ny-i szélét érintheti a vasút tengelye.

2010 márciusában a vasúti töltés Ny-i oldalán, a lelőhely feltételezett Ny-i szélén kezdtük a kutatást. A vasúti töltést kísérő árok aljában és oldalában lévő, korábban akácossal beültetett felületen a humusz vastagsága meglehetősen változó (10–150 cm) volt, mivel egy árok rézsűjéről van szó. Az altalajt a fák gyökerei erősen megbolygatták, ezek nyomai között régészeti jelenségek elszórtan jelentkeztek, de a 400 m hosszú terület teljes hosszában. Biztosan régészeti jelenséget 13-at tártunk fel: nagy részük gödör, ill. cölöphely, valamint két K–Ny irányú árok részlete. Ezekből az objektumokból került elő a viszonylag kis mennyiségű kerámia-, és állatcsontanyag jó része.

A terepbejárások során feltételezett intenzív római kori telepnek nyomát itt nem találtuk, valószínűleg csak a vasúttól K-re lévő dombhátra terjed ki. A kerámiaanyag legnagyobb része őskori, a kora bronzkorra tehető, meglehetősen szórt település nyoma. A leggazda-